

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

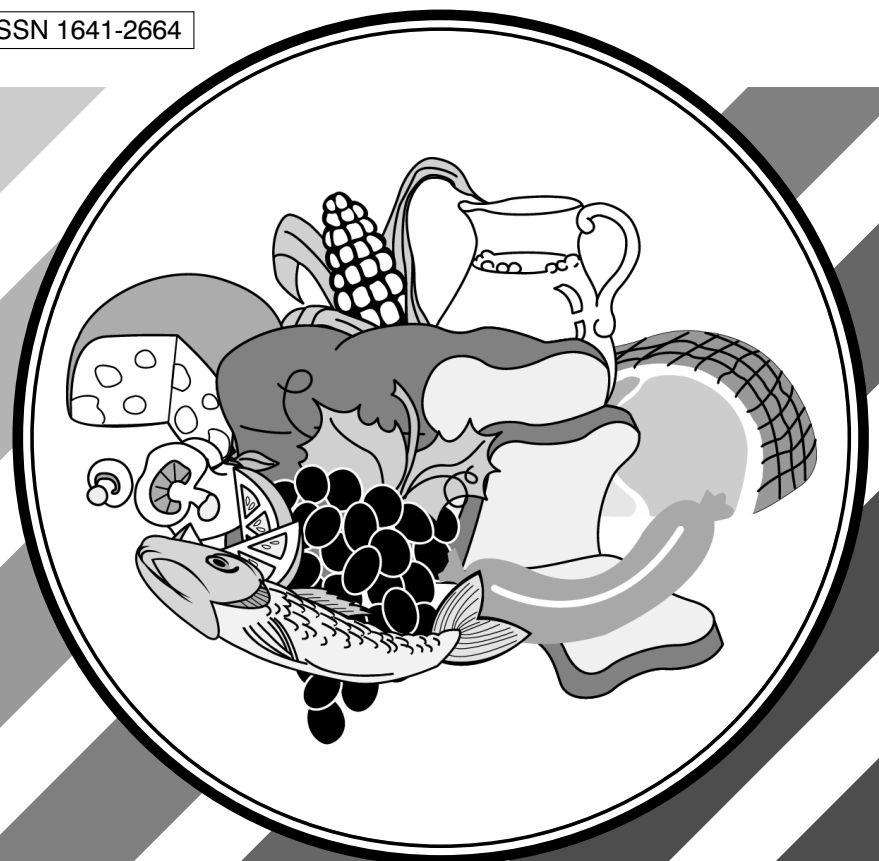
NR
8

POPYT NA ŻYWNOSĆ

stan i perspektywy

ISSN 1641-2664

ANALIZY
RYNKOWE

GRUDZIEŃ 2007

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Ogólne tendencje w rozwoju popytu na żywność – *K. Świetlik*
- III. Dotychczasowy i przewidywany popyt na podstawowe produkty żywnościowe
  1. Mięso i przetwory – *K. Świetlik*
  2. Produkty zbożowe – *W. Łopaciuk*
  3. Mleko i przetwory – *K. Świetlik*
  4. Owoce i przetwory – *E. Rosiak*
  5. Warzywa i przetwory – *E. Rosiak*
  6. Ziemniaki – *E. Rosiak*
  7. Cukier i wyroby cukiernicze – *Z. Smoleński*
  8. Tłuszcze jadalne – *K. Świetlik*
  9. Jaja – *K. Świetlik*
  10. Ryby i przetwory – *K. Hryszko*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-707

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-551

dr Ewa Rosiak

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-595

mgr Krzysztof Hryszko

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-719

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 27.11.2007 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2008 r.

Umocnienie się tendencji wzrostowych w gospodarce, zapoczątkowanych w 2003 r., znalazło odzwierciedlenie w poprawie sytuacji na rynku pracy, wzroście dochodów ludności i popytu na żywność. W 2006 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, całkowite dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych wzrosły realnie o 3,7%, wobec 1,7% w 2005 r. Z badań budżetów gospodarstw domowych prowadzonych przez GUS wynika, że przeciętne miesięczne dochody realne w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym były w 2006 r. o 8,5% wyższe niż w 2005 r., podczas gdy rok wcześniej wzrosły o 1,4%.

W 2007 r. utrzymało się wysokie tempo wzrostu gospodarczego kreowane przez dynamiczny wzrost inwestycji i konsumpcji. Ożywienie aktywności inwestycyjnej spowodowało zwiększenie popytu na pracę i dalszy spadek bezrobocia. Był on wynikiem nie tylko wzrostu liczby zatrudnionych w gospodarce, lecz także obserwowanej od początku członkostwa Polski w Unii Europejskiej nasilonej emigracji zarobkowej. Odpływ siły roboczej w połączeniu z wysokim wzrostem gospodarczym, wysoką wydajnością pracy i bardzo dobrymi wynikami finansowymi przedsiębiorstw, wzmacniał presję na wzrost płac. W okresie trzech kwartałów 2007 r. odnotowano najwyższy od kilku lat wzrost przeciętnych realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym (o 6,8%, wobec 4,1% przed rokiem), przy nieznacznym wzroście siły nabywczej przeciętnych emerytur i rent pracowniczych (o 0,8%) oraz obniżeniu realnej wartości emerytur i rent rolniczych (o 0,8%).

Tendencje obserwowane w polskiej gospodarce wskazują, że średnioroczne tempo wzrostu PKB w 2007 r. może wynieść 6,5%, a realne tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń 6,0%, w tym w sektorze przedsiębiorstw 6,6%. Wzrostowi dochodów w sektorze gospodarstw domowych sprzyjają rosnące przychody pracodawców i pracowników działających na własny rachunek, wypłaty w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz środki pieniężne

od osób pracujących za granicą. Szacuje się, że w 2007 r. globalne realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych będą o ok. 4% wyższe niż w 2006 r. Z badań budżetów domowych wynika, że w I półroczu 2007 r., w porównaniu z I półroczem 2006 r. przeciętne miesięczne dochody realne gospodarstw domowych (w przeliczeniu na 1 osobę) zwiększyły się o 8,2%. W skali całego 2007 r. ich wzrost może wynieść 8,0%.

Prognozuje się, że w 2008 r., w stosunku do 2007 r., całkowite realne dochody dyspozycyjne brutto w sektorze gospodarstw domowych wzrosną o ok. 3,5%. Będzie to niewątpliwie duży wzrost, choć nieco mniejszy od notowanego w 2007 r. **Wydatna poprawa sytuacji dochodowej ludności w latach 2007–2008 stwarza szansę utrzymania tempa wzrostu krajowego popytu na żywność na poziomie ok. 2,0–2,5% rocznie**¹.

W 2006 r., w przeciwieństwie do roku poprzedniego, ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wykazywały tendencję wzrostową. Od grudnia 2005 r. do grudnia 2006 r. podniosły się one o 1,8%, wobec spadku o 1,3% odpowiednio przed rokiem. Istotnie podrożały artykuły żywnościowe pochodzenia roślinnego, przy spadku cen produktów zwierzęcych.

W 2007 r. wzrostowa tendencja cen żywności uległa nasileniu. W okresie grudzień 2006 r. – wrzesień 2007 r. łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych podniosły się o 4,1%, wobec 1,1% rok wcześniej. W I półroczu 2007 r. najbardziej podrożało mięso drobiowe, warzywa, owoce oraz produkty zbożowe, w tym zwłaszcza mąka, przy spadku cen mięsa wieprzowego, wędlin, tłuszczów zwierzęcych i cukru. W drugiej połowie 2007 r. istotnie zwyżkowały ceny owoców, pieczywa i produktów zbożowych oraz mięsa wieprzowego, artykułów mleczarskich i tłuszczów jadalnych, w tym głównie masła. Obniżyły się natomiast ceny warzyw, ziemniaków i cukru. Przewiduje się, że w grudniu 2007 r. ceny żywności mogą być o ok. 8,0–10,0% wyższe niż w grudniu 2006 r. Wzrost ich średnie-

go poziomu w 2007 r., w stosunku do 2006 r., może wynieść ok. 5,0%, tj. znacznie powyżej średniorocznej stopy inflacji, szacowanej w ustawie budżetowej na poziomie 2,3%.

W pierwszej połowie 2008 r. dynamika cen żywności może być zbliżona do notowanej w II półroczu 2007 r. Przewidywany jest wydatny wzrost cen owoców, artykułów mleczarskich i zbożowych oraz mniejszy mięsa drobiowego i jaj. Spodziewane wzmocnienie eksportu i krajowej produkcji biopaliw znajdzie odzwierciedlenie w zwiększeniu cen masła i tłuszczów roślinnych. Czynniki cykliczne wskazują na istotny spadek produkcji trzody w 2008 r. prowadzący do wzrostu cen detalicznych mięsa i tłuszczów wieprzowych. Mniejszy niż żywności ogółem będzie wzrost cen produktów z grupy „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze”, głównie za sprawą spodziewanej redukcji cen cukru. W I półroczu 2008 r. tańsze niż rok wcześniej będą ziemniaki i warzywa, co wynika ze znacznie lepszych zbiorów w 2007 r.

Wysokie tempo wzrostu dochodów ludności w latach 2006–2007 sprzyjało wzrostowi wydatków na żywność. W 2006 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, gospodarstwa domowe zwiększyły nominalne i realne wydatki na żywność odpowiednio o 4,1% i 3,5%. W 2006 r. udział wydatków na żywność w całkowitych wydatkach gospodarstw domowych wyniósł 27,1% i był o 1 pkt. proc. mniejszy niż w 2005 r.

Przewiduje się, że w 2007 r. poziom nominalnych wydatków gospodarstw domowych na żywność będzie znacząco wyższy niż w 2006 r., lecz przyspieszenie dynamiki cen spowoduje spowolnienie wzrostu ich realnej wartości. Z badań budżetów gospodarstw domowych wynika, że w I półroczu 2007 r., w porównaniu z I półroczem 2006 r., realna wartość całkowitego spożycia (wydatków) zwiększyła się średnio o 5,9%, w tym żywności o 2,8%. Można przypusz-

¹ Jest to realny wzrost wartości spożycia żywności.

czać, że w drugiej połowie br. wzrost realnych wydatków gospodarstw domowych na żywność będzie zbliżony do I półrocza. W 2007 r. udział wydatków na żywność w łącznych wydatkach gospodarstw domowych ukształtuje się na poziomie ok. 27% i będzie mniejszy niż w 2006 r.

Wysoki wzrost dochodów ludności z pracy najemnej i świadczeń społecznych oraz utrzymujący się, zwłaszcza w pierwszej połowie w 2006 r., względnie niski poziom cen żywności, doprowadziły do wzrostu popytu. Z danych bilansowych GUS wynika, że w 2006 r., w porównaniu z 2005 r. istotnie zwiększyła się konsumpcja mięsa, w tym zwłaszcza czerwonego, masła oraz produktów mleczarskich. Wzrosła także konsumpcja ryb, tłuszczów roślinnych i owoców. Znaczącej redukcji uległo spożycie produktów zbożowych, ziemniaków, warzyw i cukru. Nieznacznie zmalała konsumpcja jaj. Znacząco wzrósł popyt na wysoko przetworzone i wysokogatunkowe

produkty spożywcze. Zmalało samozaopatrzenie.

W 2007 r., mimo relatywnego podrożenia żywności, spożycie większości podstawowych jej grup wykazywało tendencję wzrostową. Wzrosła konsumpcja mięsa, w tym zwłaszcza wieprzowego, przy stabilizacji popytu na wołowinę i niewielkim wzroście spożycia drobiu. Zwiększyło się spożycie tłuszczów roślinnych, warzyw i owoców południowych oraz ryb i przetworów rybnych. Na takim samym, jak rok wcześniej poziomie utrzymała się bilansowa konsumpcja mleka, masła i ziemniaków. Istotnej redukcji uległo spożycie owoców krajowych i artykułów zbożowych. Mniej niż w 2006 r. skonsumowano cukru, jaj oraz tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych.

Przewiduje się, że w 2008 r. uwarunkowania rynkowe dla konsumentów żywności będą mniej korzystne niż w roku poprzednim. Spodziewany

wzrost cen detalicznych żywności może wpłynąć na ograniczenie wolumenu spożycia. Należy się liczyć z istotnymi zmianami jego struktury pod wpływem zróżnicowanej podaży i cen na rynkach poszczególnych produktów. Do nowych zbiorów będzie prawdopodobnie malała konsumpcja produktów zbożowych. Utrzyma się, obserwowana od 2005 r., spadkowa tendencja spożycia cukru. Obniżenie produkcji i wzrost cen żywca wieprzowego związany z cyklicznym rozwojem pogłowia, będzie skutkować zmniejszeniem konsumpcji wieprzowiny oraz tłuszczów wieprzowych surowych i topionych. Zmaleje również spożycie mięsa wołowego, przy wzroście spożycia drobiu. Znacznie spadnie spożycie mleka i masła. Możliwy jest wzrost konsumpcji tłuszczów roślinnych, neutralizujący obniżkę spożycia tłuszczów zwierzęcych. Wzrośnie konsumpcja owoców, przy założeniu, że drugi rok z rzędu nieurodzaj się nie powtórzy. Takie samo jak w 2007 r. będzie bilansowe spożycie ryb, warzyw i jaj.

SUMMARY

Strengthening increase tendencies in economy, started in 2003, were reflected in improvement of the situation in the labour market, increase in population income and demand for food. In 2006, as compared to the preceding year, the total gross disposable income in household sector increased in real terms by 3.7%, against 1.7% in 2005. The household budget survey conducted by CSO shows that the average monthly income in real terms per 1 person in household in 2006 were by 8.5% higher than in 2005, while in the preceding year it increased by 1.4%.

In 2007 the high pace of economic increase created by dynamic increase in investments and consumption continued. Revival of investment activity caused increase in demand for work and decline in unemployment. It was an effect not only of increase in the number of persons employed in economy, but also larger labour emigration observed since the beginning of Polish membership in the European Union. Outflow of workforce, connected with high economic increase, high work efficiency and very good financial results of enterprises, raised pressure on price increase. Within three quarters of 2007 the highest increase in a couple of years recorded in average real annual gross wages and salaries in enterprise sector (by 6.8% against 4.1% in the preceding year), with slight increase in the purchasing power of the average employees' pensions and retirement pensions (by 0.8%) and decline in the real value of farmers' pensions and retirement pensions (by 0.8%).

The trends observed in the Polish economy show that the average annual rate of GDP increase in 2007 might amount to 6.5% and the actual pace of increase in average monthly wages and salaries to 6.0%, of which in enterprise sector to 6.6%. Income increase in household sector is supported by growing revenues of entrepreneurs and self-employed persons, payments within Common Agricultural policy and remittances from people working abroad. It is estimated that in 2007 the total real gross disposable income in household sector will

be by approx. 4% higher than in 2006. According to household budget survey in the I half of 2007 as compared to the I half of 2006 the average monthly real household income (per 1 person) increased by 8.2%. In the whole 2007 its increase may amount to 8.0%.

It is expected that in 2008, as compared with 2007, the total real gross disposable income in household sector will increase by approx. 3.5%. This will undoubtedly be a high increase, although slightly smaller than recorded in 2007. **A significant improvement in the income situation of population in 2007–2008 creates an opportunity for maintaining the national growth rate of demand for food on the level of 2.0–2.5% per year¹.**

In 2006, in contrast to the preceding year, the retail prices of food and non-alcoholic beverages had an increase tendency. Since December 2005 until December 2006 they rose slightly, by 1.8%, against a decline by 1.3% in the corresponding period of the preceding year. There was a significant increase in the case of vegetable food, with simultaneous decline in prices of animal products.

In 2007 the increase tendency in food prices intensified. In December 2006 – September 2007 the joint food and non-alcoholic beverages prices increased by 4.1%, against 1.1% in the preceding year. In the I half of 2007 the highest increases pertained to poultry, vegetables, fruit, and cereal products, of which especially flour, with simultaneous decline in prices of pork, cured meat products, animal fats and sugar. In the second half of 2007 the prices of fruit, bread and cereal products increased significantly, as well as those of pork, milk products and edible fats, including butter. Among the declining prices were those of vegetables, potatoes and sugar. It is estimated that in December 2007 prices of food may be about 10.0% higher than in December 2006. Increase of their average level in 2007, as compared to 2006, may amount to about 5.0%, i.e. be significantly above the average annual inflation rate, estimated in the budgetary act at 2.3%.

In the first half of 2008 the dynamics of food prices may be similar to those recorded in the II half of 2007. Expectations include significant increase in prices of fruit, milk products and cereal products, and lower increase for poultry and eggs. Expected increase in exports and the national production of biofuels will be reflected in increase in prices of butter and vegetable fats. Cyclical factors suggest significant decline in production of pigs in 2008, leading to increase in retail prices of pork and pig fats. Lower than average increase for food will be that in prices of products from „sugar, jam, honey, chocolate and confectionery products”, mostly due to expected reduction in prices of sugar. In the I half of 2008 cheaper than in the preceding year will be potatoes and vegetables, which results from better harvest in 2007.

Fast pace of increase in population income in 2006–2007 supported increase in food spending. In 2006, as compared to the preceding year, households increased nominal and real food expenditures by 4.1% and 3.5%, respectively. In 2006 the share of food expenditures in the total food expenditures of households amounted to 27.1% and was by 1 percentage point lower than in 2005.

It is estimated that in 2007 the level of nominal food expenditures of households will be significantly higher than in 2006, but increase in price dynamics will slow-down increase in their real value. According to household budget survey in the I half of 2007, as compared to the I half of 2006, the average monthly real total consumption (outcomes) increased on average by 5.9%, of which that of food by 2.8%. One may assume that in the second half of 2007 the increase of real food expenditures of households will look similarly as in the I half. In 2007 the share of food expenditures in the total expenditures of households will amount to about 27% and will be lower than in 2006.

---

¹ This is real increase in value of food consumption.

High increase of population income from hired work and social benefits and continuing – especially in the first half of 2006 – relatively low level of food prices, led to increase in demand. The balance sheet CSO data show that in 2006, as compared to 2005, the consumption of meat increased significantly, especially red meat, butter, and milk products. The increase pertained also to fish, vegetable fats and fruit. A significant reduction pertained to consumption of cereal products, potatoes, vegetables and sugar. The consumption of eggs declined slightly. The demand for highly processed and high-quality food products increased significantly. Production for own consumption declined.

In 2007, despite relative increase in prices of food, consumption of the majority of basic products in this group increased. The consumption of meat

increased, especially that of pork, with stabilization of demand for beef and slight increase in consumption of poultry. The consumption of vegetable fats, vegetables and tropical fruit, as well as fish and fish products, increased. The balance-sheet consumption of milk, butter and potatoes remained at the same level as in the preceding year. Significant reduction was recorded for national fruits and cereal products. The consumption of sugar, eggs and raw and melted animal fats was lower than in 2006.

It is expected that in 2008 the market conditions for food consumers will be worse than in the preceding year. The expected increase in retail prices of food may influence limitation in consumption volume. One should expect significant changes in its structure under the influence of varied supply and prices in markets

for particular products. Until new harvest the consumption of cereal products is likely to diminish. The decline tendency in consumption of sugar, observed since 2005, is likely to continue. Decline in production and increase in prices of pigs for slaughter connected with cyclical development of headage, will result in decline in consumption of pork and raw and melted pork fats. Also the consumption of beef will decline, with simultaneous increase in consumption of poultry. There will be a significant decline in consumption of milk and butter. Further increase in consumption of vegetable fats is possible, which would neutralize decline in consumption of animal fats. The consumption of fruit will increase, if the crop failure does not happen for a second consecutive year. The balance-sheet consumption of fish, vegetables and eggs will be the same as in 2007.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek cukru (32) • grudzień 2007,
2. Rynek ziemi rolniczej (10) • grudzień 2007,
3. Rynek ryb (8) • grudzień 2007,
4. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (33) • marzec 2008,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (27) • kwiecień 2008,
6. Rynek pasz (23) • kwiecień 2008,
7. Rynek mleka (34) • kwiecień 2008,
8. Rynek drobiu i jaj (33) • maj 2008,
9. Rynek ziemniaka (33) • maj 2008,
10. Rynek mięsa (34) • maj 2008,
11. Rynek zbóż (34) • czerwiec 2008,
12. Rynek rzepaku (33) • czerwiec 2008,
13. Rynek owoców i warzyw (32) • czerwiec 2008,
14. Popyt na żywność (9) • grudzień 2008.

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2007 roku wynosi 20 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks·22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
